

(א) (ב)

2
 והמלך וכל ישראל עמו זכרים וזכר לפני יהוה: ויזבח שלמה
 את זבח השלמים אשר זבח ליהוה בקר עשרים ושנים אלף
 ויצאן מאה ועשרים אלף ויחנכו את־בית יהוה המלך וכל־
 בני ישראל: ביום ההוא קדש המלך את־תוך החצר אשר
 לפני בית־יהוה כירעשה שם את־העלה ואת־המנחה ואת
 חלבי השלמים כירמזבח הנזשת אשר לפני יהוה קטן
 מהכיל את־העלה ואת־המנחה ואת חלבי השלמים: ויעש
 שלמה בעת־ההיא את־החג וכל־ישראל עמו קהל גדול
 מלבוא חמת: עדי־נחל מצרים לפני יהוה אלהינו שבעת
 ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום: ביום השמיני שלח
 את־העם ויברכו את־המלך וילכו לאהליהם שמחים וטובי
 לב על בל־הטובה אשר עשה יהוה לדוד עבדו ולישראל
 עמו:

3
 ויבנות להם ירדה מהשמים ותאכל העלה
 והזבחים וכבוד יהוה מלא את־הבית: ולא יכלו הכהנים
 לבוא אל־בית יהוה כירמלא כבוד־יהוה את־בית יהוה:
 וכל בני ישראל ראים בדרך האש וכבוד יהוה על־הבית
 ויכרעו אפים ארצה על־הרצפה וישתחוו והודות ליהוה
 כי טוב כי לעולם חסדו: והמלך וכל־העם זכרים וזכר
 לפני יהוה: ויזבח המלך שלמה את־זבח הקרן
 עשרים ושנים אלף ויצאן מאה ועשרים אלף ויחנכו את־
 בית האלהים המלך וכל־העם: והכהנים על־משמורתם
 עמדים והלויים ככלי־שיר יהוה אשר עשה הויד המלך
 להדות ליהוה כירמלא חסדו כהלל הויד פיגס והכהנים
 מחיצנים נגדם וכל־ישראל עמדים: ויִקדש שלמה
 את־תוך החצר אשר לפני בית־יהוה כירעשה שם העלות
 ואת חלבי השלמים כירמזבח הנזשת אשר־עשה שלמה
 לא יכול להכיל את־העלה ואת־המנחה ואת־החלבים:
 ויעש שלמה את־החג בעת ההיא שבעת ימים וכל־ישראל
 עמו קהל גדול מאד מלבוא חמת עדי־נחל מצרים: ויעשו
 ביום השמיני עצרת בני חנכת המזבח עשו שבעת ימים
 והחג שבעת ימים: וביום עשרים ושלשה להחדש השביעי
 שלח את־העם לאהליהם שמחים וטובי לב על־הטובה
 אשר עשה יהוה לדוד ושלמה ולישראל עמו: ויכל
 שלמה את־בית יהוה ואת־בית המלך ואת בל־הפא על־לב
 שלמה לעשות בבית־יהוה ובביתו העליות:

(ג) את תוך החצר. דברים ככתנן, דברי רבי
 זוהי. קדש את רפס העזרה בקדושת מונח,
 הקטיר על הרצפה (זכרים נט א): כי מזבחה הנזשת. מונח האננים שעשה מחת מונח הנמושת:
 וכן מהכיל את העולה ואת המנחה. שהרצו להזיל. אמר לו רבי יוסי: והלא כבר נאמר (לעיל ג ד):
 אלף עולות יעלה שלמה על המזבח, שעשה משה, וכשעלה נגיע למשבן אמות ולמזבח עולות, זה של
 אננים גדול משל משה, שמונח משה מקום מערכתו אמה על אמה, וזהו מקום מערכתו עשרים
 ארבע על עשרים וארבע, הרי של שלמה חמש מאות שבעים ושש כשל משה (זכרים נט ב). אם כן
 מהו קדש המלך את תוך החצר, שקבע בו מונח של אננים מחובר ברצפה (שם סא): קמן מהכיל.
 כשל משה הוא אומר, כלום שאומר לחצירו: נס פלוני ופסול לעבודה (שם נט ג):

4
 (ב) ויקריבו אותן לפני הטשכן. מלמד שהביאום
 ומסרום לצבור. באו ועמדו לפני המשכן ולא קבל מהם עד שנא' לו מפי
 הנבורה קח מאתם ה' ויאמר ה' אל משה לאמר קח מאתם וגו'. מהו
 לאמר תני רב הושעיא א"ל הקב"ה משה צא ואמרו להם דברי כבושים
 ודברי נחמות. קח מאתם באותה שעה היה משה מתיירא ואומר תאמר
 שמה נסתלקה ממני רוח' ושרתה על הנשיאים. א"ל הקב"ה משה אילו
 להם הייתי אומר שיביאו לך הייתי אומר שתאמר להם. אלא קח מאתם.
 מאתם היה הרבר הא הסכימה דעתם לדעת העליונה. והיה משה מתיירא
 ואומר תאמר שמה אחת מן העגלות נשברת או אחד מן השוורים מת
 ונמצא קרבנן של נשיאים פסול. א"ל הקב"ה והיו לעבוד את עבודת
 אהל מועד. ניתן להם הייה שיהיו קיימים לעולם. עד הוכן היו קיימים
 ר' זירא בש"ר שמואל ב"ר נחמן ור' חוניא כשם בר קפרא אמר עד
 שבנלגל שוורים זבחו. והיו הקריבום ר' אבה ב"כ אמר בננו הקריבום.
 ר' אבה אמר בנכעון הקריבום, ר' חמא ב"ר חנינא אמר בבית העולמים
 הקריבום. א"ר לוי מעמיה דר' חמא ב"ר חנינא דכתיב (מ"א ח) ויוכה
 המלך שלמה את זבח וגו'. תני בשם ר"מ עד עכשיו הן העגלות והפרות
 קיימות ולא הוממו ולא הוקינו ולא המריפו ולא נשברו והלא דברים ק"ו
 מה אם העגלות שנרבו במלאכה באהל מועד ניתן להם הויה עד שיהיו
 קיימות לעולם. ישראל שהם דבוקים בהקב"ה עאכ"ו שנה' (דמיוס ד) ואתם
 הרבקים בה' וגו':

7
 א"ר ר' לוי פתיב (שם שם ט) 'פי חנכת המזבחה עשו שבעת
 ימים והחג שבעת ימים' ואין לה' ז' לפני החג שאין ביהן
 שבת ויום הפפורים ואותן שבעת ימים היו ישראל
 אוכלים ושותים ושומחים ומדליקין גרות ובסוף חצרו
 ונצטערו על הדבר אמרו תאמר שיש פידינו עוון שחללנו
 שבת ולא התענינו ביום הפפורים וכדי לפקסן שרצה
 הקדוש ברוך הוא מעשיהם יצתה בת קול ואמרה להן
 בלכם מפני העולם הבא והקב"ה אחרונה היתה גדולה מן
 הראשונה שנאמר (מ"א שם, שם) וינלוך לאהליהם שמחים
 וטובי לב אמר ר' יצחק 'שמחים' שמצאו נשותיהם
 טהורות וטובי לב' שנתעברו זכרים אמר ר' לוי יצאה בת
 קול ואמרה להם בלכם מפני העולם הבא

5
 ד"ה חזקן לה. ונבי מומין חזקן בסבורה.
 (דף מה) חזקן וזה דומה' (נאחלה הדברים ניה) חיים כלם חיים קל
 ודומה מפני שהמנחה נשחים (שאלת הארון מדרבנן) שחזו עד שנה
 שההריון נצבה ורחלם עשה היתה:
 6
ב בתום ד"ה הא חזקן. נראה ליישב קושיא דהני
 שוורים דהיו קיימים הרבה שנים לא שיון
 ין דין זקנה (*). ולא כינין היו
 ל' מין עוד כמה שנים ולית כאלן
 זקנה:

9
 ואותרנא דרש פבר פתיב (מ"א ח, ט) 'פיום השמיני שלח
 את העם ויברכו את המלך' מה תלמוד לומר (דה"ב ז. י)
 'וביום עשרים ושלשה ושלשה השביעי שלח את העם
 ויברכו את המלך' אלא נטלו ממנו רשות והמתינו שם
 ימים אחרים וחזרו ונטלו ממנו רשות פעם שניה לכך
 נאמר 'ביום עשרים ושלשה לחדש הזה שלח את העם'

9
 לישראל עמו דאחרי להו עון יום הכפורים אלא לדוד עבדו מאי היה אמר
 רב יהודה אמר רב *בשעה שביקש שלמה להבנים ארון למקדש דבין
 ישעריהם זה לזה אמר שלמה עשרים וארבע רגנות ולא נענה פתח ואמר *שאו
 ישעריהם ראשכם וגו' ולא נענה כיון שאמר לה' אלהים אל השב פני
 משוך זכרה להבדי דוד עבדך מיד נענה באוחה שעה נדפבו פני שונאי
 דוד בשולי קרירה וידעו הכל שמחל לו הקב"ה על אותו עון ר' יונתן בן
 עסמי *ירבי יהודה בן גרים תנו פרישת נדרים בי ר' שמעון בן יוחי איפמור
 מניה באורחא לצפרא דדוד וקא מפמרי כנינה אמר להו וקא איפמור
 מני באורחא אמרו ליה למדתגו רבינו *תלמוד שנפטר מרכו ולן באותה העיר
 צריך ליפטר ממנו פעם אורת שנאמר ביום השמיני שלח את העם ויברכו
 את המלך ורביה *כיום עשיים ישלשה לחדש השביעי שלח את העם אלא

ויוזבה שלמה את זמם השלמים וגו' בקר עשרים ושנים אלף. משל למה
זדכר דומה, למלך שיצא לדרך והיו מביאים לפניו סעודה לפי הדרך ולפי
זפונדק, אמר להם המלך, כך אתם מכבדים אותי, כך אתם נוהגים. כי, איני
מלך איני שולט ככל העולם? אמרו לו, אדוננו המלך, בדרך אנו נתונים, לפי
זדרך ולפי הפונדק הכנסנו לפניך, אלא הכנס למדינה, וכשתכנס לפלטין שלך,
אתה רואה כמה אנו מכבדים אותך, כך כשהוקם המשכן הקריבו לו הנשיאים
דורון, אמר להם הקב"ה, כך הוא כבודי, אמרו לפניו, רבון העולמים, כמדבר
אנו נתונים, ולפי המדבר הקרבנו לפניך, וכשתכנס לפלטין שלך אתה רואה
כמה קרבנות וכמה פרים נקריב לפניך, שנאמר (תהלים נ"א כ"א) "היטיבה
כרצונך את ציון וגו', או תחפוץ זבחי צדק עולה וכליל או יעלו על מזבחך
פרים" לא פר אחד אלא פרים, לפי שבעולם הזה הקריבו קיסעא (מכתיב
כמדבר ז' י"ד) "ויהי הטקריב ביום הראשון" מה הקריב, "קערת כסף אחת פר
אחד שעיר עזים אחד", אבל שלמה כשכנה את בית המקדש הקריב בקר
עשרים ושנים אלף, וכן בימי עזרא (עזרא ז' י"ו) "והקריבו להנוכת בית אלהא
דנה תורין מאה דכרין מאתיין אימריין ארבע מאה וצפירי עזין להטאה על
כל ישראל, תרי עשר למנין שכמי ישראל".

(ילקוט ש"ב רמז קצ"ב, במדבר רבה י"ג א', תחומא גשא ט"ו,
ילקוט ש"א רמז תשי"ד)

???

על אותו עון. ולישראל עמו, דאחיל להו עון דיוה"כ.
במכת הכללי, כשיגיע למרום האחדות להשכיל יסוד השגחת ד'
העליונה הכוללת את כל המציאות וכל הזמנים, או יראה לעיני
המשכיל כי אין מציאות וחילוק בין רע וטוב, כ"א ביחס היחיד
או הפרטיות, פרטיות הזמן או המצב. אבל בערך הכללי כבר
אמרו חז"ל: כשם שקילוסו של הקב"ה עולה מן הצדיקים כך
הוא עולה מן הרשעים. והעובדות שהן רעות לעצמן ומסכות
רע לעושיהן, אינן כ"א מצד שהעושים הם ג"כ פרטיים וחיים
באורח פרטי, אבל ביחס אל הכלל הגדול והנצחי, יש אשר
הפעולות הרעות יצמיחו בסוף הימים טובות כמו הטובות. ע"כ

בקביעות בנין ביהמ"ק, הבית המורה על קדושת אחדות אדון
כל המעשים ושליטתו העליונה, צריך הי' שלא יחסר רושם של
הבנה זו. והנה הי' משל נמרץ לדבר ענינו של דוד, שבא
להורות תשובה, והי' בערך בחינה שיש מקום במציאות שדבר
של קלקול כשחוזר להיות מתוקן יסבב טובות כאלה, מה שלא
יוכל דבר מתוקן שלא היה מעולם מקולקל למלאותו. ע"כ עת
ההתנשאות הכללית הנצחית כעת תנוכת בית עולמים, היתה
מוכשרת יותר להורות בגלוי שמחל הקב"ה לדוד על אותו עון,

שבציקרו היה הקלקול נדרש לתיקון של דורות שיצא ממנו.
אמנם כאשר זה הרעיון של הוראת תשובה יש לו עכ"פ ערך
מעשי, אבל יותר מזה תעלה ההשקפה שאינה אפשרית כלל
להקלט במעשה, אבל מ"מ האמת צריכה שתובן, שלפי הענין
הכללי אין שם כלל חטא וקלקול. כי כל אשר יפעלו כל אנשי
רשע להרשיע, הכל נערך בחשבון הכללי שגם זה צריך לתיקונו
של עולם הכללי, אלא שמ"מ אין זה פורץ את היסוד המוסרי
כלל, כי כל יחיד שבבנ"א דרכו צריכה להיות דרך ישרים,
אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו³. ועוד תוסיף

הדעה הנשאה הזאת אומץ לבטחון הצדק, שהרי לא יעומם ערך
הצדק ע"י ציור זה להבין שגם הרשע טוב הוא, כ"א להורות
שהרשע כלול ג"כ בהמסיבות שיצר בהן צור העולמים את
המציאות הכללית לתכלית השלום והטוב. וכשם שתצא תכלית
הטוב הכללי ע"י מה שיחול הטוב על עושי טוב, כן תצא תכלית
נהדרת כללית בחול הרע על עושי הרע. אבל ההבנה של חטא,
שהוא מובן של הפסד והורדה, זאת אי אפשר לצייר כ"א בערך
הפרטי אבל לא בערך הכללי. ע"כ בשעה הרוממה, שהיתה כולה

כללית ונצחית, היה צריך שלא יחסר ג"כ הרושם המדעי הרם
הזה. ע"כ לא היה אז נהוג יוה"כ בצביונו המלא, להורות שאמנם
כ"כ רם הוא המוסד הנצחי והקדוש הזה, מכון הר בית ד', עד
שהוא מקבץ בקרבו את כל הדברים הכלליים, שאפשר להיות
בעבר בהוה ובעתיד. ע"כ בסקירה העמוקה הגנוזה בו אין מקום
כלל לחטאים, וממילא שא"צ לכפרה. אמנם מוכן שהכונה אינה
כזה הענין המעשי, שהרי באמת הכפרה צריכה וגם היא נכנסת
כחשבון הדברים הפרטיים שעולים לכלל השלם, אבל מיעוט

הצביון של ביטול העינוי דיוה"כ ההוא בא להורות על עומק
הרעיון שיש בזה, שרק בעז אחדות השם יתברך אנו כטוחים על
נצחון הטוב המוחלט, שעליו נאמר⁴ הנני "מוחה פשעך למעני
וחטאתיך לא אזכר". ע"כ מה רבה הטובה שעשה ד' לישראל
עמו דאחיל להו עון דיוה"כ, שבוה ג"כ נערץ הבטחון הנצחי
לבחירתן של ישראל שדבר אלהינו יקום לעולם, לבל נחרד
מהמון הקלוקלים המוסריים שעברו עלינו, כי "מים רבים לא
יוכלו לכבות את האהבה"⁵. וכשנתרומם למעלה הכללית כפי

הראוי למעלתן של ישראל, יוכר האור האמיתי שאין כאן רעות
מוחלטות ולא קלוקלים יסודיים, כ"א בצירוף אל זמנם ומקומם,
אבל מצד ימי הנצח הכל שב וחוזר לתקנת המחשבות הטובות
שחושב ד' אלהי ישראל על עמו, מחשבות שלום ולא לרעה,
לתת לנו אחרית ותקוה⁶. ע"כ הוא רמז אדיר ליסוד קיום הטובה
הנצחית, למלאות דבר ד' אשר דבר טוב על ישראל⁷, ע"י מה
דאחיל להו בשעה האדירה של יסוד הבית הקדוש והנצחי, עון

וכן מה שאמר דאחיל להו עון יום הכפורים מורה
זה, על שהיו דביקים עוד במדריגה עליונה
האלקית הנבדלת יותר מן יום הכיפורים שהוא יום
קדוש אלקי, וכאשר גמרו ב"ה היו דביקים עוד יותר
במדריגה העליונה. ודבר זה מצד שהיו בונים קודש
קדשים, ודבר זה יותר במעלה מן יום הכפורים
שנקרא ולקדוש ה' [מכובד] זה יום הכיפורים (שבת
ק"ט א') ודבר זה נקרא ג"כ על הטובה אשר עשה
ה' לדוד עבדו ולישראל עמו. כי המדריגה האלהית
[נקראת] טוב הפך החמרי שבו דבק [ה]רע, ולכך
אמר על כל הטובה דאחיל להו עון יום הכפורים,
מורה שהיו ישראל דביקים במעלה עליונה [ב]קדושה
אלקית דאל"כ לא היה מוחל להם עון יום הכפורים
כמו שהתבאר.

וכן מה שאמר דאחיל לדוד אותו עון, כבר אמרנו
לך (דבר זה) כי היה ראוי שיגיע דוד למעלה
זאת דוקא אחר מותו, ובפרט על ידי בנין ב"ה. כי
ב"ה מצד קדושתו הוא נבדל מן החמרי, ומפני זה
על ידו סלוק החטא. כי החטא הוא מצד החומר.
ודבר זה רמזו ז"ל במה שאמרו (יומא ל"ט ב') שנקרא
ב"ה לבזון מפני שמלבין עונותיהם של ישראל [ומכ"ש
שראו שימחול חטא דוד שנקרא הבית על שמו
כדלעיל].

164 165